

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

РЕХАБИЛИТАЦИЈА

III година

ЗДРАВСТВЕНА СТРУКА
Физиотерапевтски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: РЕХАБИЛИТАЦИЈА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: ФИЗИОТЕРАПЕВТСКИ ТЕХНИЧАР

1.2.2. Струка: Здравсѝвена

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Треѝа

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

ЗАДОЛЖИТЕЛЕН ПРЕДМЕТ

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот *рехабилитација* ученикот стекнува знаења, умеења и вештини и се оспособува:

- да ја **сфати** рехабилитацијата како комплексен процес;
- да ги **познава** основните методи и техники кои се применуваат во рехабилитацијата;
- да го **разликува** процесот на рехабилитација кај децата и кај возрасните;
- да ја **објаснува** терапијата при рехабилитација како терапија со индикации и контраиндикации;
- да ги **познава** апаратите кои се применуваат при определени рехабилитациони постапки;
- да ги **познава** ефектите од примената на одделен вид масажа;
- да **користи** стручна медицинска терминологија;
- да **познава** медицинска документација за следење и евиденција;
- да **воспоставува** врска меѓу одделни рехабилитациони терапии на лекување.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели потребни се предзнаења од наставните предмети анатомија, физиологија, хигиена со здравствено воспитување и биологија.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ОСНОВИ НА МЕДИЦИНСКАТА РЕХАБИЛИТАЦИЈА	12	<p>Ученикој:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува: предметот и значењето на рехабилитацијата како комплексен процес и факторите кои влијаат на текот на рехабилитацијата; - да ја познава: <ul style="list-style-type: none"> • поделбата на рехабилитацијата; • местото и улогата на кинезитерапијата, масажата, работната терапија, физикалната терапија, хидротерапија, термотерапијата, блнелогитата, климатологијата и фототерапијата и спортот во процесот на рехабилитацијата; • составот на тимот за рехабилитација и задачите на одделни членови на тимот; 	<p><i>Демонстрирање на:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - слајдови и фотографии; - шематски приказ на: класификација на процесот на рехабилитација; класификација на факторите кои влијаат на рехабилитацијата; - ортотски, протетски и помошни ортопедски помагала. <p><i>Организирање на дискусија</i> за дејството и значењето на процесот на рехабилитација.</p>	<p><i>Хирургија</i></p> <p><i>Неврологија</i></p> <p><i>Физикална терапија</i></p> <p><i>Кинезитерапија</i></p>

		<ul style="list-style-type: none"> • медицинската документација за следење и евиденција во медицинската рехабилитација; <p>- да ја објаснува улогата на ортотиката и протетиката во рехабилитацијата;</p> <p>- да го објаснува начинот на мерење на степенот на подвижност на зглобовите, обемот и должината на екстремитетите, изведбата и значењето на мускулен тест; превенција од создавање на декубитус и контрактури во зглобовите;</p> <p>- да познава: методи на специфична нега, заштитни и положби во рехабилитацијата; примената на протетските, ортотските и помошните помагала во одделни фази на процесот на рехабилитацијата.</p>		
--	--	--	--	--

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>2. РЕХАБИЛИТАЦИЈА ВО ДЕТСКАТА ВОЗРАСТ</p>	<p>35</p>	<p>Ученикој:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува; - значењето, местото и улогата на процесот на рехабилитација во детската возраст како комплексен процес; - методите и постапките (текот) при згрижување и лекување кај рехабилитација во детската возраст при следните групи на заболувања: <ul style="list-style-type: none"> - оштетувања на ЦНС (централен нервен систем); - оштетувања на периферниот нервен систем; - оштетувања и заболувања на мускулите; - рехабилитација кај деца со деформити (вродени и стекнати) на локомоторниот апарат; - трауматски оштетувања; - ревматски заболувања 	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација во детска возраст; - слики или снимки на последици од несоодветен начин на вршење на рехабилитацијата. <p>Симулирање на одделни состојби и техники на рехабилитација (вежби во парови).</p> <p>Презентирање и демонстрирање со ортопедски и протетски помагала.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Симулирање на определени постапки на фантом. 	<p><i>Масажа</i></p> <p><i>Физикална терапија</i></p> <p><i>Кинезиологија</i></p> <p><i>Практична настава</i></p>

		<p>и др.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да познава карактеристики на заболувањата што спаѓаат во горенаведените групи и последиците од неправилното изведување на терапијата; - да го објаснува текот на рехабилитацијата и улогата на кинезитерапијата и физикалната медицина на текот на рехабилитацијата. - да опишува начинот на примена на ортопедските помагала кои се употребуваат во одделни фази на рехабилитацијата; - да познава етички норми во однос со пациентите. 		
--	--	---	--	--

Тематска целина	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
<p>3. РЕХАБИЛИТАЦИЈА КАЈ ВОЗРАСНИ</p>	<p>25</p>	<p>Ученикој:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува значењето и улогата на процесот на рехабилитација кај возрасни лица; - да ги објаснува методите и постапките (текот) при рехабилитација на возрасните за следните заболувања: <p>травмајски заболувања (контузија, дисторзија и луксација, скршеница на долен и горен екстремитет;</p> <p>заболувања на ЦНС (мозочен удар, оштетувања на рбетниот мозок, повреда на периферните нерви, diskushernija и nervus ichiadicus, poliyradikuloneuritis, мултипла склероза);</p>	<p>Демонстрирање на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - видеоснимка од одделни видови на постапки и техники на рехабилитација кај возрасните при одредени заболувања; - слики или снимки од последици од несоодветен начин на вршење на рехабилитацијата. <p>Вежби на фантом.</p> <p>Симулирање на одделни состојби и техники на рехабилитација (вежби во парови).</p> <p>Демонстрирање на употреба на ортопедски и протетски помагала.</p>	<p><i>Хирургија</i></p> <p><i>Неврологија</i></p> <p><i>Физикална терапија</i></p> <p><i>Кинезиотерапија</i></p>

		<p><i>васкуларни заболувања</i> на долните екстремитети;</p> <p>- да ги познава: <i>еџиологијата и клиничката слика</i> на заболувањето (наведени погоре);</p> <p><i>последиците</i> од неправилно изведување на терапијата;</p> <p><i>начинот на примена</i> на ортопедските и протетските помагала кои се употребуваат во одделни рехабилитациони постапки;</p> <p>- да применува професионалните и стичките норми во текот на рехабилитација на пациентите.</p>		
--	--	--	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставната програма по наставниот предмет **РЕХАБИЛИТАЦИЈА** наставата се реализира преку: насочена дискусија, демонстрација, учење преку сопствено откривање, предавање, објаснување и др.

Активности на ученикот: слуша, прибележува, набљудува, покажува, применува, објаснува, поставува прашања, самостјното открива, дискутира.

Активности на наставникот: планира, организира, демонстрира, објаснува, дава инструкции, поставува прашања.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставниот предмет е застапен со 2 часа неделно во две полугодија, а наставата се реализира како стручно - теоретска. Наставата треба да биде во корелација со наставата по предметот практична настава, во сегментот во кој се застапени практични вежби и активности од предметот.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасноста на реализацијата на содржините по наставната програма е условена со користење на аудиотехника, компјутер, графоскоп, слики, шеми постери, фантом, отопедски и протетски помагала и други нагледни средства.

За поуспешно совладување на целите на наставната програма се користи соодветна литература, и тоа:

- учебник по наставниот предмет;
- материјали подготвени од страна на наставникот;
- дополнителна литература за наставниците;
- стручна литература од областа на рехабилитацијата;
- кодексот на етика на здравствените работници;

- литература од областа на дидактиката.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши континуирано во текот на целата учебна година, усно и писмено преку тестови на знаења и следење и вреднување на активностите на ученикот. Оценувањето се изведува според законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите пропишани со Законот за средно образование, наставникот треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да нема говорни мани, да е комуникативен, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновациите во воспитно – образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот ја реализираат кадри со завршени студии по:

- *медицина* – специјалистички студии по физикална медицина и рехабилитација со дидактичко - методска и психолошка подготовка и положен стручен испит;
- *медицина*, дидактичко методска и психолошка подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор и опрема

За реализација на наставната програма по рехабилитација и постигнување на предвидените цели, се користи специјализирана училница – кабинет, опремена со наставни средства и помагала согласно Нормативот и потребите за реализирање на целите на програмата конкретизирани во колоната под назив: Дидактички насоки во наставната програма.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА ПРОГРАМАТА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Гордана Донева - Атанасоска, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје
2. д-р Велика Лабачевска, Завод за физикална медицина и рехабилитација - Скопје
3. д-р Јулија Бужаровска, специјалист по физикална медицина и рехабилитација, ПЗО Неуромедика - Медика, Скопје
4. д-р Соња Славковиќ, СУГС “Д-р Панче Караџов” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

8.1. Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по наставниот предмет РЕХАБИЛИТАЦИЈА ја одобри министерот за образование и наука со решение број 11 – 4631/2 од 21. 06. 2007 година.